

РАДЯНСЬКИЙ СТУДЕНТ

РАДЯНСЬКА вища школа виховала багато поколінь вмілих будівників, талановитих вчених, інженерів та інших спеціалістів — активних учасників великого соціалістичного перетворення нашої країни. Зараз у нас 3 мільйони 608 тисяч студентів — ось яка велика армія, що виходить на рубежі вирішальної битви за побудову матеріально-технічної бази комунізму.

В науковому середовищі багато й наполегливо працюють над удосконаленням вищої освіти, прагнучи, щоб випускники вузів задовольняли найвищі вимоги.

Однак, якість навчання — це проблема не тільки для тих, хто навчає, але й для тих, хто навчається. Немає взагалі такої школи, яка б навчала своїх вихованців всьому навіть в галузі порівняно вузької спеціальності, яку вони обрали. Багатства знань, вже нагромаджених людством, практично невичерпні, а гігантський прискорювач думки посилає науковій творчості все нові імпульси. Освіта, якщо розуміти її не як просту суму фактів, а як науковий світогляд, — це не тільки продукт інформації та її засвоєння. Це наслідок енергійної роботи думки тих, хто вчиться. Значить, поруч з вивченням необхідних асів професії студент повинен розвивати в собі розуміння закономірностей наукового прогресу, жажду причетності до пошуків і відкриттів.

Студентом бути важко... Напружена робота його гідна великої поваги. Недарма ж студентство користується у нас великою державною підтримкою. Безплатне навчання, величезний стипендіальний фонд, лабораторії, бібліотеки, гуртожитки, спортивні комплекси — до цих необхідних умов додається така різнобічна турбота, яка виводить нашу вузівську молодь на передній край віку не тільки в розумінні першокласної освіти. Людина, яка проходить вищу школу, у всіх значеннях сучасна людина. І на міжнародних форумах юності радянське студентство піднімає свій сильний голос за дружбу і мир між народами, ведучи за собою зарубіжних ровесників. На олімпійських іграх — демонструє фізичну досконалість. На фестивалях — сяє талантами. Це прямий результат кипучого життя вузівських колективів, слід суспільного струменю, який живе інтереси молоді, яка вчиться.

Маршрути студентських трудових походів пролягли через

цілині райони і сусідні лани, будови нових міст і реконструкцію старих провулків. На Всесоюзному конкурсі студентських робіт, що недавно відбувся, 90 юних авторів були нагороджені медалями, 644 одержали грамоти Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти. Лекторії та агітбригади, загони охорони порядку, клуби для допитливих підлітків — неможливо навіть перелічити всі вияви студентської ініціативи.

Студентом бути цікаво.

Тому що це молодість, пора пізнання, відкриття себе та інших, пора пошуку розумового і пошуку сердечного. Недарма ж студентське братство пам'ятається все життя.

Але ось завдання, в якому запитується: чому з одного й того ж вузу виходять спеціалісти різної професійної і громадянської якості? Міра людських здібностей, безумовно, відіграє свою роль. Однак, чи не сильніше тут виявляється інший закон, так би мовити, закон нетренування розумової енергії? Відомо, що вона чим активніше витрачається, тим більше прибуває. Але чи у всіх вузах правильно витрачають, використовують природні сили молодого розуму?

Нелегко в умовах величезного росту науки визначити обсяг вузівських курсів. Не менш складно працювати над методикою навчання. У вузах можна зустріти і студентів, і викладачів, які живуть за правилом: я розповім, а ти засвой. І навпаки — мені розказали, я запам'ятав. Але недарма студентське середовище породило влучну приказку: «Здати — не значить знати!». Вища освіта — це вміле орієнтування молоді, яка навчається, плюс її самостійна робота. Організації самостійної роботи студентів, контролю над нею повинна бути приділена найретельніша увага.

Поблажливості до поверхових знань породжує той тип людей, які вважають, що вуз начебто переповнений трамвай: лише б скочити на підніжку, а там доведуть. З кожним роком розширюється база середньої освіти, значить все складніше стає конкурс тих, хто вступає. Чи не зобов'язує це до створення у вузах духу змагання в збагаченні знаннями (не по балах, зрозуміло, і не по писаних договорах), якого їм ще в цілому не достає. Змагання, яке саме по собі виштовхувало б тих, хто ще не доріс до вищої освіти, незважаючи на прохідні бали на вступних іспитах.

Пострах перевантаження час-

то заважає викладачам вимагати студіювання першоджерел і студенти набувають шкідливої звички до прийнятих на слух і тому таких, що легко коливаються суджень. Фундаментальність знань, ідейне переконання дається тільки вдумливим аналізом фактів і концепцій.

Серйозної уваги в цьому значенні вимагає вивчення суспільних наук. Тут неможливі на чотничтво і просте повідомлення висновків. Виховання марксистсько-ленінського світогляду — процес активний, творчий. Даремно шкодують часу в багатьох вузах для гострих диспутів, обговорення значних явищ літератури, техніки, політики. Адже це — загальний розвиток і широта кругозору — необхідний компонент вищої освіти, бо будь-який спеціаліст зобов'язаний стати не тільки працівником достатньої кваліфікації, але й вихователем тих, хто йому працювати на довіренні йому ділянці, просвітителем в самому благородному і дійовому значенні цього слова.

Великі сподівання пов'язує партія, народ з тими, хто зараз вчиться в університетах і інститутах. Загін за загоном виходитимуть вони на зміну людям, які створили країну — новобудову, з батьківською вимогливістю стануть спостерігати старші покоління за першими кроками молодих зодчих.

Студентом бути відповідально!

Справді, всі ж розуміють, що не одним лише навчанням живе людина. Але на те і молодість щоб вистачило тебе на навчання, і на роботу, і на веселощі. Милі нам розумні і красиві наші хлопці і дівчата і в тихій аудиторії, і на гомінкому танцю майданчику. Але як передати міру гіркоти, коли зустрічається серед них метелик, який летить на яскравий вогник! Чи повинна йому протилежність — молодий старик, який старанно гриз грані науки, але при цьому собі на умі. Такий не поїде по розподілу «в якусь глуш», тому що вчився лише для себе.

Ми часто повторюємо: слід сумлінно вчитися. Але наша молодь повинна ще добре розуміти патріотичну мету вчення: залишити добрий слід на землі — єдино достойне покликання людини.

...Студентом бути важко, цікаво, відповідально. Про це слід пам'ятати тим, хто вчиться і вчить у вузах, і тим, хто збирається туди вступати.

(Газета «ІЗВЕСТИЯ» від 14 листопада 1965 р.)

За наукові КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому Одеського ордена Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 30 (840).

18 листопада 1965 р.

Ціна 2 коп.

ПРО ВЕЛИКЕ БРАТСТВО

ВСЕСОЮЗНИЙ ФОРУМ ІСТОРИКІВ

ЗАВЕРШИВ СВОЮ РОБОТУ

П'ЯТЬ днів в нашому університеті тривала робота Всесоюзної наукової сесії істориків з проблеми «Участь трудящих зарубіжних країн у Великій Жовтневій соціалістичній революції і захисті її завоювань».

У роботі цього форуму істориків брали участь академік Академії наук СРСР І. І. Мінц, академіки Академії наук союзних республік, видатні вчені з 24 міст Радянського Союзу. Великий інтерес викликала наукова сесія у викладачів і наукових працівників вищих учбових закладів, пропагандистського активу, викладачів шкіл і технікумів, студентства та громадськості Одеси.

В урочистій обстановці Всесоюзну наукову сесію відкрив перший секретар Одеського обкому партії М. С. Синиця. Він вітав всіх учасників сесії, побажав їм творчих успіхів.

Потім з вступним словом до присутніх звернувся голова наукової Ради Академії наук СРСР по комплексній проблемі «Історія Великої Жовтневої соціалістичної революції» академік І. І. Мінц, який зупинився на значенні вивчення та висвітлення проблеми участі трудящих зарубіжних країн у Великій Жовтневій соціалістичній революції.

Питання участі ініціаторів у боротьбі за владу Рад знайшли своє широке відображення в сучасній радянській та іноземній літературі. Радянські історики внесли великий вклад у вивчення проблем, зв'язаних з участю трудящих зарубіжних країн у боротьбі за перемогу і зміцнення Радянської влади в Росії. Багато попрацювали в цій галузі

і одеські вчені. Після перемоги соціалістичної революції в центрах Росії інтернеаціоналістський рух поширився і на півдні України.

Про це говорили у своїх доповідях багато вчених, які виступили на сесії.

У неділю учасники Всесоюзного форуму істориків відвідали кладовище, де поклали вінки на могили героїв-потьомкінців і Жанни Лябурб.

В завершальний день сесії, в роботі якої взяла участь секретар обкому партії Л. В. Гладка, були прийняті рекомендації на подальше творче розроблення і вивчення історії ініціаторів соціалістичної революції.

Всесоюзний форум істориків закінчив свою роботу.

НА ЗНІМКАХ (вгорі): виступає академік І. І. Мінц; (внизу) — в залі засідання всесоюзної наукової сесії істориків.

ПІСЛЯ ЗАСІДАННЯ ГУРТКА

В прививанні студентам навиків практичної педагогічної діяльності велику роль відіграє їх робота в студентському науковому гуртку.

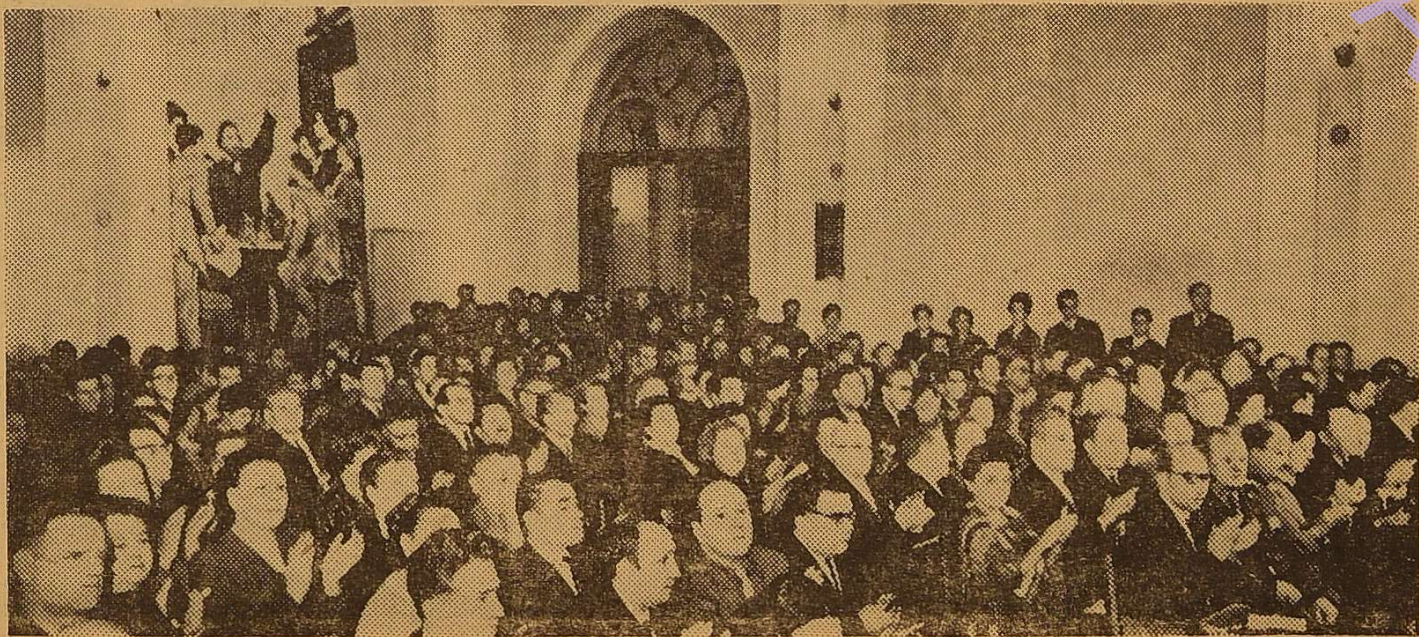
Наш гурток налічує близько 20 студентів. Майже кожен з нас зайнятий підготовкою доповідей, зв'язаних з практичною педагогічною діяльністю. Але тільки цим наша робота не обмежується.

На останньому засіданні гуртка перед нами виступив досвідчений викладач з 101 школи м. Одеси Г. М. Гольденберг. Він розповів про свою роботу, про ті педагогічні заходи, які він використовує, щоб домогтися високої успішності з математики, дисципліни і організованості учнів на уроках.

Після засідання гуртка, наступного дня ми відвідали урок з математики в сьомому класі 101 школи. Потім обговорили його.

Все це, безумовно, збагатить наші знання з педагогіки.

Л. КОВАЛЕНКО.

НАВЧАННЯ — в розпалі. Кожного дня в лабораторіях і аудиторіях факультетів університету працюють сотні студентів. Більшість старанно оволодіває знаннями, готується до зимової сесії.

Але серед студентів є і такі, які ставляться до навчання з холодком, дозволяють собі запізнюватися на заняття і навіть

ПОХМУРИМ був цей ранок. Небо закрили густі кудлаті хмари, що несли на місто холодну мряку.

Але міського саду вкрито мокрим пожовклим листям, яке шарудить під ногами людей, що низько стікаються звідкись, ніби зі всіх вулиць міста. Одні поспішають, інші йдуть розміреними широкими кроками. До них вливається потік молоді з гуртожитку.

Це — студенти. Вони поспішають.

У вестибюлі головного корпусу університету пошваляння. Біля гардероба утворюється черга. Вона швидко росте, а потім тане. Через деякий час коридори спустіли.

Б'є дев'ять. Дзвоник. Починається учбовий процес по всіх корпусах, в аудиторіях, лабораторіях. Починається робочий день університету. Звичайний, суворий і величний.

Так було і в цей похмурий ранок 12 листопада.

Але давайте зупинимось біля входу до вестибюлю після дев'ятої.

Дзвоник пролунав, але люди йдуть. Дехто ще біля гардероба. Значить вони своєчасно ніяк не будуть в аудиторіях.

Хто вони, ці дівчата, які на якихось 2-3 хвилини не розрахували свій час? І чи розуміють вони, що це не просто прорахунок — це порушення трудової дисципліни.

Так, дівчата з другого курсу географічного факультету Бородавчук, Говенко, Орієнко, Сидоренко, Мартус, Шевченко, Самойленко розуміють це. І їм соромно, вони ховають очі, не хочуть назвати свої імена. Їх подружки-співкурсниці Рознатовська, Солочан навіть намагалися втекти, проявивши при цьому елементарну безтактність.

Вони, як і Єсаулов, який заховався в глухом коридорі третього поверху, так і не потрапили на заняття в кабінет історії партії.

Запізнення. Багато причин знаходять студенти, але жодна з них не може їх виправдати. А за цим йде пропуск. За пропуском...

Зрештою це добре знають студенти механіко-математичного і фізичного факультетів. Знають і запізнюються.

Ось математики Бєлая, Іванова (II курс), Богданюк (IV курс) та інші також не пішли в аудиторію. А Гедирим (I курс) притаїлась біля вікна в пустому коридорі. Після дев'ятої ввійшли в приміщення Тирна (I курс), Мильман і Ільїна (III курс) та інші.

Але заглянемо в аудиторію. 62-а. Тут лекція з атеїзму для студентів III курсу фізичного факультету. З 75 чоловік присутні — 55. Немає в аудиторії Бєхліс, Бойко, Дурейкіна, Зубової, Клейтон, Кожухар та інших. І хоч ще не ліквідували академзаборгованості Дмитрієвський, Мельник, Соболева, Шнайдер, вони продовжують пропускати заняття. А те, що Д. Дзень нема в аудиторії, очевидно, і не дивно. Не допомогли і переводи на вечірне відділення. Не дороге Вам, Дзень, навчання в нашому університеті!

І вже зовсім не зрозуміло, на що

пропускати їх. Сигнали про це надійшли до редакції газети. І ось було вирішено: спільно з співробітниками учбового відділу, членами групи партійно-

державного контролю, «комсомольського прожектора», представниками профкому провести рейд по факультетах, виявити порушників дисципліни, розпо-

вісти про них в газеті.

12 листопада 1965 року такий рейд було проведено. Про нього ми сьогодні і розповідаємо на цій сторінці.

СЛІДАМИ ОДНОГО РЕЙДУ

розраховують фізики I курсу Троянчук, Куреда, Нутрякова та інші, які не з'явилися на лекцію у велику фізичну. Адже саме на математичному аналізі почався їх провал в минулому році, після якого вони вже не змогли звільнитись від «хвостів» і були залишені на другий рік.

МЕХАНІКО-МАТЕМАТИЧНИЙ факультет. У обчислювальному центрі навчалися студенти IV курсу груп алгебри і геометрії по програмуванню. З 16-ти відсутньо — 7. Серед них Виткова, Дубіна, Коваленко, Луїтинська, Мельникова.

Відкриваємо журнал. І тут сліди ваших порушень, товариші студенти.

В різні тижні вони мають по 10, 14, 16, 22 години пропусків. А ось тов. Луїтинська з 4 по 9 жовтня встановила рекорд в своїй групі — 30 годин пропущено. На жаль, ми не можемо сказати, як йдуть справи з 9 по 11 листопада, бо журнал гаїть мовчання за ці дні. Деканату механіко-математичного факультету необхідно встановити суворий облік відвідування, оголосити боротьбу прогульникам. Адже і в другій групі, яку ми відвідали в цей день (IV курс, обчислювальники), картина така ж.

ВІДВІДУВАННЯМ заняття студентами слід зайнятись серйозніше і на хімічному факультеті. В аудиторії 25-й, де йшла лекція з наукового комунізму для студентів IV курсу, були відсутніми 15 чоловік. А коли ми відвідали гуртожиток, то в 116-й кімнаті, де мешкають студенти II курсу Пожарицький, Нікітін і Хренников, був безпорядок. Товариші заявили, що в них заняття з 10-ї. А безпорядок тому, що вони збирались робити генеральне прибирання. Це підтверджує і комендант тов. Олійникова. Ми дозволили собі вагати-ся, бо було вже десять, а ознак прибирання не було ніяких. Тим більш, як потім виявилось, II академгрупа, в якій навчається Хренников, почала заняття з 9-ї ранку.

Дивує і інший факт. В кімнаті № 3 ми зустріли студентів Безкоровайного (I курс фізичного факультету), Деренкіна (I курс механіко-математичного факультету) і Банних (III курс механіко-математичного факультету). Сьогодні їх черга доставляти білизну для гуртожитку. Звичайно, в цьому немає нічого поганого — попрацювати для товаришів, для себе. Але виявилось, що машина повинна прийти о 9.30. Зараз — 10-та година, а її немає. І вчора її чекали — вона не прийшла. Студенти пропус-

тили «по поважній» причині дві пари. А чи ж по поважній?

І, нарешті, ще один курйоз. Тов. Банних, Ви дарма себе зарахували до тих, що повинен був їхати за білизною. Вам слід би було бути на заняттях. Не до лиця це студенту III курсу.

МАЛИЙ
ДОЩ—
ВЕЛИКА
ХМАРА

Цей же докір ми зробимо і студентів IV курсу фізичного факультету Прокопцю, який, закріпивши нас, шмигнув до телефону і попередив своїх у гуртожитку. Мовляв, чого не зробиш для друзів! Не правильно ви розумієте дружбу, тов. Прокопце!

С ПОЧАТКУ на факультеті іноземних мов було буденно і звично. Як і в інші дні вливався у вестибюль учбового корпусу факультету потік студентів, і, як завжди, найсильніший напір цього живого струменя, спостерігався між 8.45 і 9 годинами.

В належний час, електричний дзвоник металічним голосом своїм оповістив про те, що розпочався звичайний день праці.

Після дев'ятої години в цьому буденному і звичному трудовому розпорядку відбувся несподіваний перелом. Після дев'яти обстановка склалась майже урочиста. Протягом десяти наступних хвилин з невеликими інтервалами відчинялися двері, пропускаючи їх, героїв дня. Вони входили, як і належить героєм, молоді, красиві, збуджені після швидкої ходи. Їх зустрічав заступник декана факультету, обличчя кожного освітлював яскравий спалах лампи фотоапарату.

Ще вчора ці студенти не підозрівали, що їх імена можуть стати відомими всьому університету, а їх фотографії може вмістити університетська багатотиражка. Але цей день прийшов. І може слід би було назвати всі прізвища тих, які прославили факультет, і вмістити всі фотографії, але через відсутність місця ми позбавлені цієї можливості.

Іх було тринадцять. Цих юних,

які переступили поріг після дев'ятої. Серед них були і ті, з ким траплялось це перший раз, і ті, з ким це було не вперше, і ті, в кого в подібній справі є вже великий досвід. В числі їх були студенти, які добре вчаться, про яких склалось враження в деканаті і в педагогів як про дисциплінованих і серйозних студентів. Це можна сказати про студенток Нікуліну (II іспанський) і Волокітину (II англійський), Савельєву (IV англійський) і Борисову (II англійський).

Серед тих, хто запізнився, була і староста однієї з груп III англійського, людина, яка повинна була б бути прикладом для інших.

Так чи інакше, але все це дуже сумна статистика.

Однак, серед тих, хто запізнився, серйозну тривогу викликають студенти, у яких учбові справи йдуть не блискуче і хто по-справжньому повинен старатися максимально використати час, відведений на лекції, практичні і лабораторні заняття. Ми говоримо про студента Маханова. Кому, як не йому, першокурснику, жадібно ловити кожне слово тих, хто знайомить його з премудростями філології. Видно, він не спішить, тому й вчиться з холодком.

Майже не порушивши робочу тишу аудиторії, ми пройшли по трьох поверхах факультету, зацікавившись відвідуванням лекцій. Картина виявилась хоча не безвідрадною, але окремі деталі її насторожують.

В 44-й групі IV курсу англійського відділення була відсутня в цей день по невідомій причині Сурушикова, студентка здібна, яка несерйозно, а то й легковажно ставиться до занять; в 24-й групі II курсу англійського відділення пропустила заняття студентка Самохіна, хоча учбові заняття в неї йдуть не блискуче. В тій же групі була відсутня студентка Чебановська, про яку відомо, що вона не ліквідувала академічну заборгованість ще за перший курс, і не відомо, чи не відібере її відсутність на заняттях і на результатах екзаменів зимової сесії.

Сумний і повчальний список «героїв дня» мусить бути доповнений прізвищами студентів, яких ми застали в умивальних кімнатах чи за скромним студентським сніданком, а то й просто в ліжку в гуртожитку на Комсомольській. Це студент IV курсу Хоріс. Це і студентка III курсу Чайка, яка поспішаючи прибирала зі стола залишки дещо пізнього сніданку і з обуренням заявила, що не вважає себе прогульницею, тому що на

лекції в принципі збирається і до другої пари, напевно, буде...

ДОЩ барабанить по вікнах аудиторії біологічного факультету. Його краплини, здається, підхопили звуки дзвоника і продовжують кликати студентів на лекції.

Так, так, вони кличуть, тільки не всіх студентів. Більшість їх вже давно в аудиторіях, вони кличуть тих, хто любить довго лоніжиться в ліжку, розжовувати на ходу їжу.

Ось вірвалися з вулиці у вестибюль студенти I курсу Ніколадзе і Якушина. Запізнилися!

Запізнений багато, особливо на IV курсі. Студенти: Ганзієв, Махненко, Ярославська і багато інших звальюють вину на своїх «хворих» рідних і друзів, які зранку завдали їм багато клопоту.

Але це ще далеко не все. Чомусь сьогодні до аудиторії на IV курсі не потрапило 11 чоловік, а на III — 13.

Давайте спробуємо довідатись, що роблять ті, хто не прийшов сьогодні на лекції!

Студентки I курсу Равкова, Кокураєва рахують на вулиці краплини дощу. Вони сьогодні на заняття чомусь не квапляться.

Гуртожиток зустрів нас музикою і грюканням дверей. Студентка Подорнян чомусь залишила у себе в гостях студентку IV курсу Гідрометеорологічного інституту Юзяк Євгенію. Перелякана Юзяк не могла промовити й слова. Вона нічим не могла виправдати свою присутність в пустій кімнаті.

А студентки III курсу механіко-математичного факультету Плісєцька, Яковес, Зайчикова, Гімгельберг вирішили сьогодні перечекати дощ в гуртожитку. Вони посміхаються учасникам рейду, але лякаються клацання фотоапарату. І Льоня Горба не пішов сьогодні на лекції.

ІСТОРИЧНИЙ факультет. Ось біля п'ятої хвилини на десяту тут біля входу з'являється дві пари — ведучі Чечітко та Кушнір з IV курсу, а за ними Шевченко з III курсу та Чабан з II курсу. Вони прямують на другий поверх і зустрічаються з перевіряючими. Але їх зовсім не бентежить ця зустріч. — Ну спізнилися, так тролейбус, трамвай, дощ, — чується відповідь.

Через 7—8 хвилин до вестибюлю заходять Черкасова та Ветрюк з III курсу. Тут теж ті самі причини. Дивно чути такі відповіді, це не в'яжеться з тим, що перед перевіряючими стоять представники старших курсів, майбутні педагоги.

Як ви, шановні товариші, уявляєте собі свою працю після закінчення університету?

Навчання — це праця, робота, а на роботу не спізнюються.

Учасники рейду заходять до аудиторії, там теж не краще, на IV курсі відсутні 5 студентів, на III — 6 студентів, на II — 6 студентів.

ПІСЛЯ дзвоника, що сповістив про початок занять, по коридорах філологічного факультету ще довго снували люди і ніяк не могла встановитись тиша. Відчинялися двері і студенти та студентки кулею летіли до аудиторії. Запізнилися!

Так, запізнилися на заняття. І не на дві-три хвилини, а на десять, п'ятнадцять і навіть двадцять. Так, запізнилися на заняття. І не один-два студенти, а багато. Серед них тт. Личкова, Миндра, Переверзева, Цимбал, Карасьов... Перелічувати всіх немає рації. Довелось би назвати понад 40 прізвищ.

Ось дехто з тих, хто запізнився 12 листопада на заняття (зліва направо): студентка другого курсу **РОЖНЄВА** та **ІВАНОВА**, студентка четвертого курсу **МАТАТ** та **БОГДАНЮК**, студентка третього курсу **ТІКУНОВА**. Всі вони з механіко-математичного факультету.

ПЕРШЕ ЗАНЯТТЯ

Д Е, здавалось, просте оголошення, обіцяло незвичайне: доповідь робитиме Фалес Мілетський... Та не лише цікавість привела в кабінет філософії стільки студентів, що не було і «стоячих» місць. «Старогрецький мудрець» запрошує до аудиторії № 14. Вона — традиційне місце зборів, зустрічей, дискусій не тільки істориків.

Завідувач кафедри філософії доктор філософських наук Авенір Іванович Уйюмов коротко розповідає про значення філософії як науки, про старогрецьку філософію потім — слово Фалесу Мілетському...

«Мудрий старець» повів присут-

нім про себе, про свою концепцію будови світу, ілюстрував свої доводи прикладами. Як скінчив, поспішали запитання. З вченою гідністю «філософ» витримав «натиски». Потім виступили Анаксимандр та його учень Анаксимен. Вони теж зміло «відбилися» від «настирливого плесесу».

Так пройшло перше заняття факультативного курсу філософської спеціалізації. Курс розрахований на три роки. Його мета — додаткову спеціалізацію з філософських питань певної науки, як-то: історії, математики, лінгвістики. Це починання кафедри філософії відрізняється від студентських наукових гуртків тим, що слухачі повинні обов'язково виступити з доповідями, брати активну участь в дискусіях, а потім складати іспити, після всього — свідоцтво. Навіть форма занять інша, вона носить елементи гри. В цьому є позитивне. Доповідач виступає як представник далекої епохи, з позицій досягнень тогочасної науки ви-

кладає систему поглядів філософа, від імені якого виступає. Цього не можна забувати, щоб хоч би не «скотитися» на сьогочасну термінологію. Отож, нелегко бути «пришельцем». Відповіді виступаючих Володимира Вайнштейна (III курс фізичного факультету), Сергія Остапенка — аспіранта, Якова Шнайдера (III курс фізичного факультету) були сміливими і дотепними.

Ще одне. Виступили три «філософи», продовжуючи один одного, що дало змогу прослідкувати хід розвитку науки за невеликий проміжок часу, і це сприяє кращому запам'ятовуванню.

Особливо важливо, що виходить розгорнута дискусія, а не розповідь, яку вихваляють чи критикують.

В дискусії взяв участь кандидат філософських наук доцент Б. Меламед.

Коли «публіка» наситилась запитаннями та відповідями, були підведені підсумки першого заняття, вирішені організаційні питання.

А. МИКИТЕНКО.

КОЖНОМУ — СПРАВУ ПО ДУШІ

КОМСОМОЛЬСЬКИЙ організацій I курсу філологічного факультету немає і двох місяців. Але багато комсомольців вже активно включились в університетське життя.

Ось, наприклад, Тоня Альошина. Деякі студенти ще розкачуються, придивляються, думають: з чого почати? А Тоня знає, що починати треба з навчання: йде в бібліотеку, в читальний зал, готує реферат до першого семінару з історії КПРС. Її реферат — перший на курсі.

Тоня — комсорг групи, а значить: потрібно брати на облік комсомольців, збирати внески, підбирати доручення членам ЛКСМУ.

По традиції, концерт на жовтневі свята дають студенти першого і другого курсів. Галі Овасановій доручено художню самодіяльність. Вона діяльно взялась за роботу. Розшукуються таланти, власне, вони вже є, вони розкрились в колгоспі, де перед колгоспниками з концертом виступали студенти, знаходячи час і для репетицій. Найактивніші галіні помічники Неллі Ковтун, Рита Райлянь, Люда Соловська, Вася Барладяну та багато інших.

А наші спортсмени! Гена Швець і Сергій Кучма непогано захищали честь університету на змаганнях в Харкові. Взагалі, спортивні секції і різні гуртки привертаять увагу всіх студентів. Всі знаходять для себе справу по душі. І заспівають скрізь — комсомольці. Комсомольська організація діє.

Н. ХАЛІМОШКІНА.

В КАТАКОМБАХ

КОЖЕН, хто хоч раз побуває в Одесі, везе захоплені враження про неї. Недарма ж якось по особливому вимовляють «Одеса», з гордістю говорять «одесити». В цих словах і минула слава Одеси, і примножена в грізні роки Великої Вітчизняної війни та мирного будівництва.

Особливий інтерес до всього проявляють ті, хто приїхав до Одеси на навчання. Кожне нове поповнення студентів, першокурсники, обов'язково знайомляться з бойовим минулим Одеси. Екскурсії по місцях громадянської війни, героїчної оборони й партизанського руху в 1941—1944 рр. стали традиційними для нашого університету.

Нещодавно студенти першого й другого курсів фізичного факультету разом з доцентом Я. Штернштейном, який веде в них курс історії КПРС, зробили екскурсію по

місяцях партизанської слави Одеси. Особливість її в тому, що екскурсоводом була Марія Пилипівна Вінницька — колишня керівниця комсомольсько-молодіжної групи підпільного партизанського загону С. І. Дроздова. Безстрашний підпільник з цієї групи здійснив подвиг, вивівши сьомого листопада 1943 року червоний прапор на куполі Успенського собору.

Схвилювана розповідь Марії Пилипівни запала в душу кожному, адже то розповідь про свою комсомольську юність, про товаришів по зброї.

Екскурсанти спускалися в катакомби — партизанське сховище, побували в селах Нерубайському, Усатово, Кривий балці.

На прощання усі тепло й сердечно подякували М. П. Вінницькій за змістовну екскурсію.

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ

Наступні заняття будуть присвячені знайомству з творчістю таких видатних вокалістів минулого і сучасності, як Е. Карузо, А. Галлі-Курчі, Т. Руффо, Т. Скіппа, Бельяміно Джільї, Маріо дель Моннако та інші.

АГІТАТОР, ПРОВЕДИ БЕСІДУ!

12 ГРУДНЯ — ВИБОРИ НАРОДНИХ СУДДІВ

СОРОК вісім років існує наша радянська держава. І всі ці роки буржуазні ідеологи намагаються очорнити радянський лад. Бачачи притягальну силу соціалізму, ріст його прихильників, вони зараз з особливим сумлінням почали охаювати нашу соціалістичну державу, наш державний устрій. Не обходять вони мовчанням і нашу судову систему, її основну ланку — народний суд.

Однак, ці намагання марні. В радянській державі радянський суд обирається народом, з народу і діє тільки в інтересах народу.

Правові положення (принципи), що складають характерні риси радянського суду, його організації і діяльності, викладені в Конституції СРСР. З особливою чіткістю виражені вони і в Програмі КПРС.

Правосуддя в СРСР, говорить в програмі партії, здійснюється в повній відповідності з законом, будується на справді демократичних основах виборності і звітності суддів і народних засідателів, праві їх дострокового відкликання, гласності розгляду судових справ, участі в суді обвинувачів і захисників при найсуворішому дотриманні всіх процесуальних норм.

Одним з основних принципів радянського суду є його виборність. Цей демократичний принцип був проведений з перших днів Жовтня. В ході соціалістичного будівництва мінялися лише форми виборів.

Конституція СРСР з 1936 року встановила, що вибори народного суду відбуваються на основі загального, прямого і рівного виборчого права при таємному голосуванні. Обраним в судді і народні засідателі може

бути кожен громадянин Радянського Союзу не обмежений в правах, хто має 25 років.

Строк уловнювання народних суддів встановлено в п'ять років. Народні засідателі обираються не всім населенням району, а по підприємствах, організаціях, установах строком на два роки.

Принципи виборності забезпечують залучення найширших верств трудящих мас до судової діяльності, близькість суду до народу. Цей принцип є однією з гарантій прав і законних інтересів громадян, які беруть участь в суді.

Виборність суддів і народних засідателів, природно, включає в себе підзвітність суддів своїм виборцям і право останніх відкликати суддю чи народного засідателя, який не виправдовує довір'я виборців.

На відміну від радянського суду, буржуазна юстиція знає, як правило, метод призначення суддів. Там же, де застосовується виборність окремих судів, то сама процедура виборів обставлена такими обмеженнями, що забезпечують вибори суддів з представників імушого, пачуючого класу, які вірою і правдою захищають інтереси свого класу.

В нашій же країні все спрямоване на подальший розвиток принципів демократії в діяльності суду і ще більшого залучення до його роботи широких верств громадськості.

Радянський суд справді демократичний народний суд. Ось чому 12 грудня цього року всі виборці нашої республіки одностайно віддадуть свої голоси, тим, кого висувують в народні судді.

І. МИХАЙЛОВ.

(квадратура круга», після чого відбулось її обговорення.

Артисти розповіли про свою роботу над цією дуже цікавою комедією, яка відбиває життя нашої молоді 30-х років. Студенти поділились своїми враженнями. Після цього керівник секції доцент Б. Барська підбила підсумки обговорення.

В чому справа, чому запізнилось так багато студентів?

Одні з них відповідають:

— Дощ, транспорт винуватий.

Може, погана погода якось вплинула на роботу транспорту, але дощ розпочався не раптово, звичайно ж, слід було раніше виїхати до університету. Так можна відповісти тим, хто на трамваї чи тролейбусі їде на факультет. Ну, а як можна виправдати запізнення студентки III курсу Козлової. Адже вона живе буквально рядом з факультетом. Чому вона запізнилася?

Студент II курсу т. Кафтанов наполягав на тому, що запізнення пояснюється неточним ходом факультетського годинника — відстає на 2—3 хвилини. Так, годинник йде неточно, і його необхідно поладити. Але ті, хто запізнився, добігали до факультету через 5—20 хвилин після початку занять.

І тому довго ходили люди по коридорах, стояли біля дверей аудиторій і ніяк не могла встановитися на факультеті робоча тиша.

Але ось і ті, хто запізнився, зайняли свої місця. Йдуть заняття. А на лекціях, семінарських заняттях присутньо значно менше студентів, ніж є в списку.

Ось II курс російського відділення. Тут за списком 75 студентів. Присутніх на заняттях було лише 52. На IV курсі російського відділення з 62 студентів — 26 було відсутньо. Не прийшло на заняття 6 студентів-першокурсників російського відділення, 9 — з III курсу українського відділення.

В чому справа? Безперечно, деякі студенти не прийшли на заняття через хворобу чи інші поважні причини. І про ці причини на факультеті знають. Але ж значна частина студентів не ходить на за-

няття «просто так». Захоче — приїде, захоче — не з'явиться. І не тільки сьогодні, в цей похмурий день...

Ну, а сьогодні, в дощовий ранок, де ті, хто не присутній на заняттях, що вони роблять?

Для того, щоб одержати відповідь на це запитання ми попрямували в гуртожиток, де мешкають студенти філологічного факультету.

...Вулиця Пастера, 29. Кімната № 9. Тут, вже об 11 годині дня ми застали студентку IV курсу українського відділення Ларису Гребенюк.

В чому справа, Ларисо, чому не на заняттях?

— Та у мене болить голова.

З подібною ж відповіддю ми стикнулись і в кімнаті № 11. Розмова йшла теж зі студенткою IV курсу тов. Угленюк. І знову ми почув-

— Голова болить.

— Пішли б до лікаря.

— Обов'язково. Я вже була в медпункті, записалась.

Ні, тов. Угленюк, не були ви в медпункті, медичинська сестра тов. Хітерер не бачила вас і до лікаря не записувала. М'яко кажучи, ви сказали неправду. Не до лица це студентці, яка вже майже завершує навчання в університеті.

Не була у лікаря і Лариса Гребенюк. Таку довідку ми одержали вже о 4-й годині дня.

Очевидно, не так вже й хворі були студентки Угленюк і Гребенюк, щоб не піти на заняття.

В цей день запізнилися на роботу також дехто із співпрацівників та службовців університету, до яких належать: тт. Макаров (біологічний факультет), Кайбедев

(фізичний факультет), Додоев (загальна канцелярія) та інші. Не завжди відмічаються в книзі виходу на роботу співпрацівники наукової та студентської бібліотек

Ось, про що ми довідалися в цей похмурий ранок. Як буде завтра, післязавтра?..

СПРАВДІ, як буде завтра, післязавтра? Питання — законне. Думається, деканати, партійні й комсомольські організації факультетів зуміють усунути виявлені під час рейду хиби, вживуть дійових заходів до тих, хто злісно порушує дисципліну, зроблять так, щоб і завтра, і післязавтра — завжди — всі наші студенти своєчасно займали своє місце в аудиторіях і лабораторіях, акуратно відвідували заняття.

ПОСТРІЛИ ПО ХМАРАХ

Зпущок стріляли по хмарах ще в XIX столітті, намагаючись викликати дощ. Хтось звернув увагу на те, що великі бої, які супроводжувались стрільбою, кінчалися проливними дощами. Так було при Бородіно і при Аустерлиці. З цього приводу відомий американський вчений Баттон в одній з своїх книг не без ехидства зауважив: не дощ був перед боем, а бій перед дощем. Скепсис цього висловлювання очевидний. Але він обгрунтований досвідом: стріляли по хмарах даремно, дощ ішов тоді, коли йому хотілось.

Так чи інакше в другій половині XX століття стрільняна по хмарах зали-

шається в моді. Правда, тепер її метою стала боротьба з градом.

Я спостерігав картину яка б здавалася коцунською кадровому артилеристу. Сидячи біля екрана локатора, махаючи ногою в босоножці, дівчина в строкатому платті говорила в телефонну трубку: «Азімут 35-40, кут місця 7-94, вибухівка 67. Повторіть». І, почувши відповідь, дуже буденно сказала: «Вогонь».

В ста метрах від локатора спалахнуло полум'я, заскавучав і піджав хвіст собачка загону Жулька. Зенітка відправила 32-кілограмову бомбу в хмари. Аспірантка Тая Ковальчук задоволено хмикнула. Тая була в той

день відповідальною за діяння. А завтра відповідальною буде Наташа Мальбахова чи начальник загону Володя Захаров, вусатий хлопець в окулярах з дещо підкресленою солідністю в жестах та інтонаціях.

Володя закінчив інститут три роки тому і тепер командує великим господарством, де є три локатори, чотири гармати, радіостанції, двигуни та декілька всюдиходів. Володі 25 років — вік, типовий для працівників цього загону — фізиків, метеорологів, інженерів, техніків, артилеристів-«пушкарів», як їх тут називають.

В роботі, якою вони займаються, є і краса фізичних формул, і незвичайність, і теоретичні дослідження, і можливість відкритої боротьби один на один з силами природи. До того ж, всі вони прекрасно розуміють величезне значення того досвіду, який проводить експедиція, яка взялась довести, що з допомогою декількох, знятих з озброєння зеніток, можна охороняти від граду сотні тисяч гектарів посівів в Кабардино-Балкарії, Грузії та Вірменії, де розміщені інші зағони.

СНАРЯДИ заряджені реагентом — йодистим свинцем чи йодистим сріблом. Реагент руйнує градові зародки, після чого з хмари випадає дрібна льодова крупа, яка тане, не встигнувши долетіти до землі.

Постріли по хмарах — кінцевий вияв тієї величезної теоретичної та експериментальної роботи, що була проведена у Високогірському геофізичному інституті під керівництвом професора Сулаквелідзе. Разом з ленинградським доцентом Крюковим і де-

кількома іншими науковими співробітниками професор висунув нову гіпотезу градоутворення. Була знайдена так звана зона акумуляції вологи, яка займає якусь соту частину хмари і в якій відбувається зарядження і ріст градин. Ось сюди, прямо в серце градоутворення хмари, і посилюють свої снаряди зенітки експедиції. Здавалось би, просто. Але складність в тому, що в кожному конкретному випадку потрібно визначити, чи градобезпечна хмара, знайти висоту зони акумуляції і, нарешті, «спіймати» самий початок градоутворення. Тому що стріляти в той момент, коли розпочинається випадіння граду, вже пізно.

Як і всяке нове діло, пушки, що стріляють по хмарах, породили багато розмов. Деякі колгоспники вважають, що борючись з градом, експедиція одночасно розганяє дощові хмари. Професору Сулаквелідзе довелося розясити ці сумніви статтею.

Хтось з міських мешканців в розмові зі мною зауважив, що осколки снарядів, якими стріляють по хмарах, можуть вразити. Ця людина, видно, не знала, що стрільба ведеться снарядами, що не мають осколків — спеціально створеними для протиградової експедиції.

Експедиція працює вже два роки. Зараз можна говорити про те, що дослід, проведений на величезній території, себе виправдав. І, напевно, наступного року площа, яка охороняється, збільшиться в декілька разів. Всі в експедиції переконані, що перемога над градом — лише початковий крок в тій захоплюючій роботі, яку треба буде проробити вчепним, щоб навчитись керувати погодою.

А. АРХИПЕНКО.

ЗАХИСНИЙ ОДЯГ МЕТАЛІВ

ТІЛЬКИ в 1965 році в підземні комунікації СРСР буде вкладено декілька мільйонів тонн металічних труб. Для захисту їх від руйнування на них одягають бітумну «сорочку». Але як зробити, щоб метал ще довше служив людям?

Відомо, що найдовговічніші покриття виготовляють з стекловидних емалей. Однак вони випадають при дуже високих температурах, що утруднює технологічний процес і вимагає великих енергетичних затрат. В Лабораторії фізико-хімії і технології силікатів Білоруської Академії наук під керівництвом кандидата технічних наук Льва Ходського створено

захисні емалі, що легко плавляться. Вони майже так не піддаються кислотам, як і високотемпературні, а по стійкості до лугів навіть перевищують їх, при тому, вони набагато дешевші, бо не містять дефіцитних сполук.

В цьому році нові емалі пройдуть виробничу перевірку як антикорозійні покриття. На їх основі передбачається одержати білі й кольорові емалі з ще нижчою температурою обпалювання. Їх можна буде широко застосовувати у виробництві холодильників, пральних машин, газових приладів та інших побутових виробів.

С. КУЖЕЛЬНИЙ.

ПІСЛЯ конфлікту з царським міністром народної освіти Деляновим професор Дмитро Іванович Менделєєв залишив Петербурзький університет. Великий хімік надумав видавати безцензурну газету під назвою «Подъем». В березні 1890 року Д. І. Менделєєв звернувся з проханням в Головне Управління в справах преси, в якому прохав дозволу бути редактором і видавцем газети. Випуск газети він хотів розпочати з 1 вересня 1890 р.

За задумом Менделєєва, газета «Подъем» багато в чому переважала б всі крупні газети С.-Петербурга і торкалась би всіх боків життя країни.

Намірам Д. І. Менделєєва не судилось здійснитись. В Головному управлінні по пресі про-

ГАЗЕТА МЕНДЕЛЄЄВА

ханья його потрапило до Є. М. Феоктистова, а той звернувся до міністра народної освіти І. Д. Делянова з службовою запискою за № 1436, на яку прохав дати заключення. Міністр народної освіти в своєму листі за № 5311 повідомив Є. М. Феоктистова: «...маю честь повідомити, що я знайшов би можливим дозволити заслуженому професорові Імператорського С.-Петербурзького університету, дійсному статському раднику Менделєєву видавати газету не

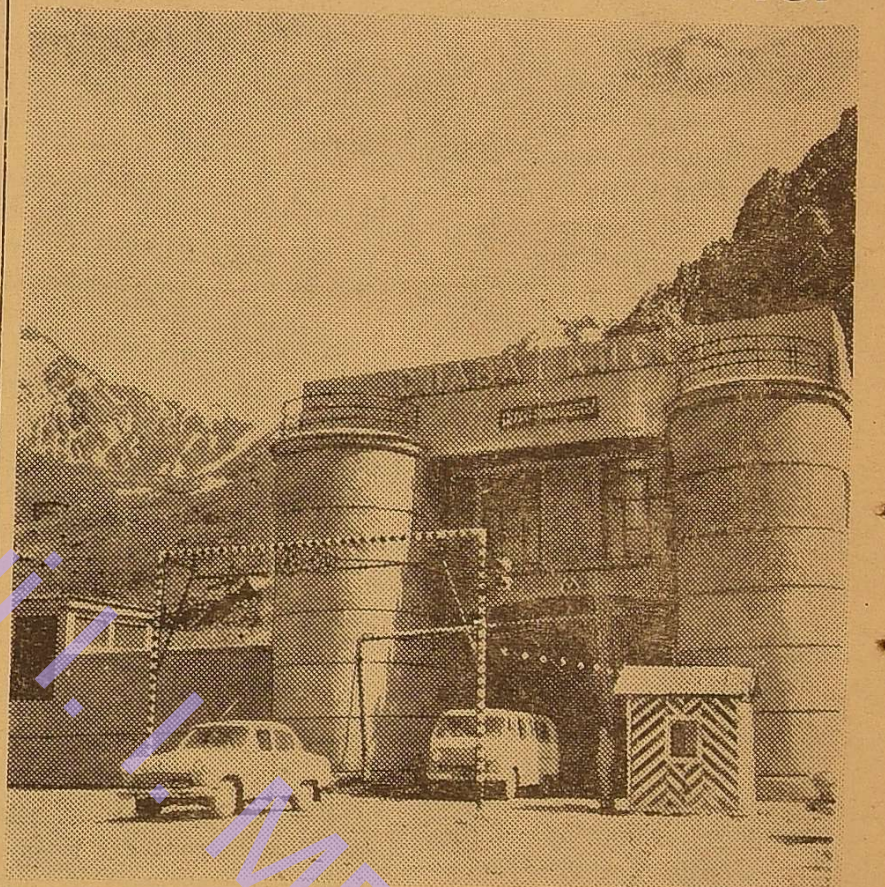
політико-літературну і промислову, а лише промислову (ці слова підкреслено чорним чорнилом) і при тому з попередньою цензурою».

Шостого квітня Феоктистов повідомив Менделєєву: «...Через такий відзив статс-секретаря графа Делянова, Г. м-р Ви. справ не визнає за можливе дозволити Вам видавати газету «Подъем» по програмі, що проєктувалась Вами».

Одержавши таку відповідь, Д. І. Менделєєв вирішив більше в переговори з Деляновим не вступати, а видавати газету з попередньою цензурою навідріз відмовився.

Рукопис прохання великого вченого зберігається в фондах Ленінградського державного історичного архіву СРСР.

НА НАЙВИЩІЙ ТРАСІ

НАЙВИСОКОГІРНИШИЙ в країні тунель пробито на висоті 3200 метрів крізь гігантський кряж сивого Тянь-Шаню — Тоя-Ашу.

Штурм скалистого моноліту прородився декілька років. Будівельники могутніми вибухами пробрили в надрах гір коридор довжиною 2600 метрів. «Метро» під самими хмарами вже працює.

По ньому вдень і вночі йдуть автомашини з вантажами для тваринників віддалених літніх пасовиськ, а повертаючись назад, везуть тюки тонкої вовни для камвольних підприємств країни.

Тепер недалеко той день, коли по захмарній трасі Фрунзе—Ош можна буде здійснювати захоплюючі подорожі з півночі на південь киргизького гірського краю за 10—12 годин. Зараз на це треба затратити по залізниці дві доби.

НА ЗНІМКУ: північний портал тунелю. Фото А. КЛЕЙМЕНОВА і К. ТОЛСТОКУЛАКОВА. Фотохроніка ТАРС.

На цій сторінці використано матеріали АПН.

ТОВАРИШУ!

Чи не забув ти передплатити «Комсомольскую правду», «Комсомольское знамя», «Комсомольскую жизнь», «Комсомольскую искру», «Молодой коммунист», «Ровесник», «Смена», «Вокруг света» та інші комсомольсько-молодіжні видання?

Передплата проводиться всіма комсомольськими бюро факультетів і груп співробітників.

Строк передплати закінчується 25 листопада.

ЦІЛЮЩІ САДИ

В субтропічному чорноморському місті Кобулеті розташована Закавказька зональна дослідна станція Всесоюзного науково-дослідного інституту лікарських і ароматичних рослин. В її оранжереях можна зустріти уродженців всіх жарких районів земної кулі. На дослідних ділянках зібрана рідкісна колекція лікарських культур, що включає близько п'ятисот видів рослин.

Багато років керує науковою роботою станції кандидат сільськогосподарських наук Михайло Молодожников. Він знає біографію кожної рослини і може годинами розповідати про їх цілющі властивості.

Одного разу до лікарні привезли молоду жінку з загрозливими ознаками неокрів'я. Аналіз крові показав: тридцять шість процентів гемоглобіну. Застосування традиційних препаратів не дало майже ніяких

результатів.

— Тоді консилиум лікарів вирішив використати препарат ферро-алое, виготовлений в нашій біохімічній лабораторії, — розповідає Михайло Молодожников. — Три дні пила хвора ферро-алое. Вміст гемоглобіну в крові піднявся до шістдесяти одного процента, зникла слабкість, загальний стан значно покращився.

Сироп алое з залізом—ферро-алое — прийшов на допомогу і в інших випадках. П'ятирічна дівчинка перекинула на себе кастрию з кип'ятком. Лікарі застосували ферро-алое і опіки стали заживати. А ще декілька років тому опік третього ступеню вважався смертельним.

За останні роки колектив станції створив декілька цінних медичинських препаратів з сабура — речовини, що вилучається з алое. Серед них сік алое, що успішно застосовується при

захворюваннях шлунково-кишкового тракту.

Алое — далеко не єдина лікарська рослина, що вивчається колективом наукових працівників станції.

— Ось подивіться, — Михайло Молодожников зриває з дерева листок, розриває його і повільно тягне в різні боки. — Обидві половинки розрваного листка з'єднані численними ниточками якоїсь клейкої речовини. Це гуттаперча. Гуттаперчево дерево-евкоммія має чудові лікувальні властивості. З її кори виготовляють препарати для боротьби з гіпертонією.

Вивчаючи екзотичну флору, співробітники станції не забувають і про дикі рослини, якими багаті хащі Закавказзя. Експедиції привозять на станцію листя, плоди, насіння, коріння диких рослин. Після детальних досліджень їх передають садоводам, біохімікам, лікарям. Проходить час і нові препарати виявляються на полицях аптек.

С. БЕЛЬСЬКИЙ.